

Het Script

Het Script

Hans van Druten

© Hans van Druten
Coverfoto: Michiel van Druten
Layout: Bert Holtkamp
Uitgever: Mijnbestseller Rotterdam
ISBN: 978 94 634 2706 7

Arnhem 23 september 2015. Het is druk bij het schoolplein. Auto's worden dubbel geparkeerd en de fietsenrekken lopen langzaam vol. Moeders met kinderwagens, opa's, oma's en enkele vaders staan pratend te wachten op hun kleintjes.

Annet kijkt op haar horloge. Nog vijf minuten, dan zal haar kleindochter Daantje naar buiten komen. Ze is dol op haar kleinkind en iedere dag verheugt ze zich opnieuw op het blijde, meestal met gestrekte armpjes naar buiten hollende meisje.

Het is wonderig en de eerste kastanjes vallen uit de enorme kastanjeboom midden op het schoolplein. Toen Annet zelf als kind op deze school zat stond de boom er al. De boom was minder groot maar ook de kinderen van toen konden bijna niet wachten op de naderende herfst. Ze weet het nog goed; zakkenvol nam ze mee naar huis waar ze met luciferhoutjes de glanzende roodbruine zaden transformeerde tot spinnen, poppetjes en grote rupsen.

De conciërge komt met stevige pas uit het schoolgebouw gelopen. Hij kijkt zoekend om zich heen en ziet Annet staan. Hij lacht, steekt zijn hand omhoog en wandelt op haar af.

‘Hoi, hoe is het?’

Hij begroet haar met een kus. Een jaar geleden leerde Annet hem hier kennen. Ze raakte aan de praat met deze bescheiden, maar zelfverzekerde man en van het één kwam het ander. Sindsdien zien ze elkaar dagelijks, komen bij elkaar over de vloer en gaan regelmatig een avond samen op stap. De meeste ouders weten van hun vriendschap en vanuit diverse ooghoeken wordt het tweetal glimlachend bekeken.

‘Ach, wat zal ik zeggen Berend... Het gaat. Ik had vanmorgen een dipje maar nu voel ik me weer iets beter.’

‘En met Carolien? Nog iets van haar gehoord?’

Annet slikt, draait haar hoofd opzij en wacht met haar antwoord. Ruim een jaar geleden werd haar dochter Carolien slachtoffer van een gewelddadige verkrachting, waarna ze via het SCG Nijmegen in een behandelingstraject voor haar traumatische klachten belandde. Omdat haar stressreacties als schrikachtigheid en herbelevingen niet afnamen, werd besloten haar traumabehandeling te geven. Tot op heden krijgt ze hiervoor psychotherapeutische dagbegeleiding van een specialistisch traumateam. De rol die Annet hierbij speelt bestaat voor een groot gedeelte uit de dagelijkse opvang van haar vierjarige dochter Daantje.

‘Ik heb haar vanmorgen gesproken, ze belde me op. Het gaat iets beter, maar ze is er nog lang niet. Tijd, Berend..., ze heeft veel tijd nodig. Ik ben blij dat ik nog iets voor haar kan betekenen.’

De eerste kinderen komen naar buiten, sommigen met een tekening en anderen met een knutselwerkje. Trots laten ze hun werkstukjes zien waarna ze gekust en geknuffeld worden. Ook Daantje komt naar buiten en kijkt direct in de richting waar oma altijd staat. Ze heeft een tekening in haar hand en lachend holt ze naar Annet.

‘Voor jou’, zegt ze, geeft de tekening aan haar oma en kijkt zijwaarts naar Berend. Hij geeft haar een knipoog en Daantje probeert het ook.

Annet bekijkt de tekening en glimlacht. Het witte papier is volgekrabbeld met gekleurde strepen en rondjes. Bijna elke dag krijgt ze dit soort tekeningen en met de hele verzameling zou ze haar muren thuis aardig kunnen vullen.

Annet buigt voorover en knuffelt haar kleindochter. Ze is stapelgek op het kind en liefdevol strijkt ze met haar vingers door haar haren.

‘Ga je mee met oma? Dan gaan we thuis een broodje eten.’

Annet legt de tekening in haar fietsmandje en trekt de fiets uit de standaard. Berend bukt voorover, tilt Daantje op en zet haar in het kinderzitje achter op Annets fiets.

‘Zie ik je morgen?’ vraagt hij.

Annet kijkt hem aan.

‘Morgen? Heb je wat vanavond?’

Berend glimlacht.

‘Ben je het vergeten? Vanavond heb ik een afspraak met een paar dienstmaatjes. Had ik je dat niet verteld gisteren?’

Annet haalt haar schouders op en gaat op haar fiets zitten.

‘Niet dat ik me kan herinneren. Dienstmaatjes van vroeger?’

‘Ja, ik heb de laatste tijd weer een beetje contact met een aantal dienstmaten. We gaan in de stad een biertje drinken en een beetje bijkletsen, je weet wel. Proberen te zuipen zoals vroeger...’

Annet stapt op haar fiets en kijkt Berend aan. Ondanks dat ze apart wonen zou ze hem het liefst elke avond zien. Ze heeft zich hierover nooit uitgesproken maar sinds dat er opnieuw een man in haar leven is, lijkt het alsof ze geen dag meer wil overslaan. Het kost haar moeite om niet datgene te zeggen wat ze zou willen zeggen maar ze weet ook dat ze soms wat hard van stapel loopt. Ze buigt zich voorover en geeft hem een kus.

‘Doei, veel plezier vanavond.’

Ze stept zich op snelheid en fietst moeizaam, een beetje slingerend in een te zware versnelling weg. Daantje zwaait achterom kijkend naar Berend en ook hij zwaait lachend terug.

Annet probeert al fietsend zichzelf de vorige avond te herinneren. Als Berend over zijn dienstmaatjes gesproken zou hebben dan zou ze zich dit toch moeten herinneren? Misschien had ze teveel in zijn diepblauwe ogen gekeken en was

het gesprek op dat moment wat minder belangrijk geweest voor haar.

Thuisgekomen tilt ze Daantje uit het kinderzitje en loopt ze met haar fiets door een smal steegje, een door begroeiing donker geworden en verwaarloosd paadje naar een houten schuurtje die ze deelt met haar benedenbuurman. Ze stalt haar fiets en samen met Daantje loopt ze terug door het steegje. Statige, hoge boven- en benedenwoningen, gebouwd ergens in de jaren dertig. Daantje zet het op een lopen en holt met haar korte beentjes voor Annet uit. Zonder moeite beklimt ze de eerste drie stenen traptreden tot aan de voordeur van de bovenwoning.

‘Kom oma, kom! Sneller, sneller.’

Ongeduldig kijkt ze naar Annet alsof ze wil zeggen dat ze op moet schieten. Ze weet dat er iets lekkers voor haar klaar ligt. Meestal een snoepje maar soms ook een ijsje.

Voor de deur staat haar benedenbuurman zijn auto te wasen. Grote vlokken wit schuim glijden langzaam over de auto naar beneden die hij met grote halen uitwrijft. Nog niet zo lang geleden ging hij met vervroegd pensioen maar hij moet nog een beetje wennen aan het nieuwe ritme.

‘Dag Harry, was het weer nodig?’

De buurman kijkt om en begroet Annet.

‘Ach, niet echt,’ bekent hij eerlijk. ‘Maar stilzitten lukt me nog niet zo goed. Het houdt me bezig.’

Annet glimlacht en ze vraagt zich af hoe zij haar vrije tijd zou besteden als ze niet meer zou hoeven werken. Nog even niets voor haar. Haar parttime baan op de redactie van het plaatselijke dagblad bevalt haar uitstekend en het schrijven van columns, evenals het redigeren van artikelen en manuscripten van beginnende schrijvers zou ze voor geen goud willen missen.

‘Als je je verveelt dan heb ik nog wel een klusje voor je.’

Ze zoekt in haar handtas naar de voordeursleutel en opent de deur. Daantje holt de trap op. Belangstellend komt de buurman overeind.

‘Een klusje?’

‘Ja, het pad zit vol onkruid. Ik wil je niet aan het werk zetten hoor, maar misschien....’

Daantje staat boven aan de trap en roept haar oma.

‘Ik moet gaan, Daantje wordt ongeduldig. Fijne dag nog Harry, doe een beetje kalm aan, anders heb je morgen niets meer te doen.’

Ze zwaait, trekt de deur achter zich dicht en loopt hoofdschuddend de trap op. Daantje staat boven aan de trap met in haar handen de tablet van oma.

‘Oma, mag ik...’

‘Daantje, oma heeft liever niet dat je hier aankomt. Je hebt je eigen speelgoed en dit is van oma.’

Daantje kijkt teleurgesteld, maar Annet is zuinig op haar tablet. Uit ervaring weet ze deze kinderhandjes probleemloos goedwerkende apparatuur tot zwijgen kunnen brengen. Ze pakt Daantje bij haar armpje, ontnemt haar de tablet en brengt haar naar de bank.

‘Ga maar even zitten, dan maakt oma een broodje voor je, goed?’

Daantje kijkt bedroefd. Haar moeder Carolien is makkelijker, Daantje mag bijna alles van haar met als gevolg dat Daantje soms trekjes begint te vertonen van lichte verwendheid. Maar Daantje weet dat huilen bij oma weinig resultaat zal opleveren. Ze pakt een boekje van tafel en begint te bladeren terwijl Annet in de keuken iets te eten voor haar maakt. Even later zitten ze samen aan tafel, drinken thee en eten een broodje. Het is woensdagmiddag en vanmiddag heeft Daantje vrij van school. Misschien gaan ze straks samen naar de stad. Meestal laat ze de woensdagmiddag verlopen zoals die

loopt. Als er voldoende tijd is dan gaat ze met Daantje iets leuks doen maar het overkomt haar regelmatig dat ze zich laat meesleuren door afspraken of andere verplichtingen. Toegezegde boekbeoordelingen afmaken of dat ene belangrijke artikel dat eigenlijk vorige week al klaar had moeten zijn... Meestal heeft ze een volle agenda maar vandaag staat er weinig op haar programma.

Beneden klinkt de deksel van de brievenbus en ze hoort iets zwaars op de deurmat vallen. Annet zet haar thee op tafel en staat op.

‘Oma haalt even de post op’, en ze loopt de trap af naar beneden. Tussen de reclamefolders ligt een verwrongen dikke envelop. Ze raapt enkele folders bijeen en bekijkt de grote envelop. Op het adresstickertje staat haar naam maar op de achterzijde van de envelop ontbreekt de afzender. Geïmponeerd weegt ze de envelop in haar hand en loopt ze naar boven.

Daantje heeft de hagelslag ontdekt en behalve haar broodje heeft ze ook de tafel en een deel van de vloer ermee belegd. Ze wijst met haar kleine vingertje naar oma maar oma schudt haar hoofd. Degene die dit beleg ooit bedacht heeft zouden ze.... In gedachten probeert ze een passende straf te bedenken terwijl ze de zware enveloppe een plekje geeft op de keukentafel.

‘We ruimen wat je hebt gemorst straks samen op, goed? Heb je genoeg gegeten of wil je nog een broodje?’

Daantje geeft geen antwoord maar laat zich van de stoel afglijden en huppelt op haar korte beentjes naar de keuken en opent een kastje.

‘Wat zoek je?’

Annet loopt naar haar toe om te voorkomen dat ze nog meer chaos zal veroorzaken.

‘Zoek je dit?’ en ze pakt een stoffer en blik uit het kastje.
‘Wil jij vegen?’

‘Ja, ik wil vegen.’

Trots op haar kleindochter loopt Annet naar de bijkeuken om een stofzuiger te pakken. Vijf minuten later valt er geen hagelkorreltje meer te vinden. Annet kijkt trots naar haar kleindochter. Ze realiseert zich dat dit eigenlijk bij uitstek momenten zijn die niet zij, maar Carolien met Daantje zouden moeten delen. De momenten dat Carolien en Daantje de laatste weken samen waren, zijn echter op één hand te tellen. Echter na een dag traumatherapie en begeleiding heeft Carolien ’s avonds niet voldoende energie meer om volwaardige tijd en aandacht aan haar kind te schenken. Daantje lijkt dit alles weinig te storen. Waarschijnlijk beseft ze nog niet dat er met haar moeder iets ergs is gebeurd maar zeker weten doet Annet dit niet. Tijdens de momenten dat Carolien en Daantje samen waren observeerde ze beiden aandachtig. Het koele gedrag van Carolien maakte haar angstig en er waren momenten dat ze wilde ingrijpen of Carolien wilde wakker schudden. Ze zou haar willen wijzen op haar kille gedrag en haar duidelijk willen maken dat haar kind meer warmte nodig heeft dan ze nu krijgt. Maar een stemmetje zei haar dat het beter was om hiermee te wachten.

‘Vanavond komt mamma.’

‘Mamma?’

‘Ja, je moeder komt vanavond bij ons eten. Vind je dat gezellig?’

Daantje loop naar haar speelhoekje en pakt een kleurboek. Zonder antwoord te geven gaat ze zitten en zoekt haar kleurpotloden.

‘Mamma eet met ons mee maar gaat daarna weer naar huis. En jij blijft vannacht bij oma slapen want mamma moet morgen weer vroeg weg.’

Zonder zichtbaar te reageren rommelt het meisje in het laatje van haar kindertafeltje en vindt daar haar kleurpotloden. Ze is pas vier en lijkt amper te beseffen hoe een normale gezinssituatie is. De aan- en afwezigheid van haar moeder, evenals het wel en dan weer niet thuis slapen, zijn normale onderdelen geworden van haar kleuteragenda. Annet merkt dat het kind even graag bij haar is als bij haar moeder en dat geeft een goed gevoel.

Daantje begint te kleuren in een kleurboek en schiet met een rood potlood direct door de dikke zwarte contouren van een teddybeer. Zonder zich eraan te storen volgt een opeenvolging van rode strepen haaks op de lijntjes, de meesten er dwars doorheen.

Annet loopt naar de keukentafel en pakt de dikke enveloppe. Uit een messenblok neemt ze een fileermes, snijdt voorzichtig de grote enveloppe open en legt een dik pak bedrukt A4 formaat en een USB stick op haar keukentafel. In dikke zwarte letters staat “Het Script” gedrukt met in kleinere letters daaronder haar eigen naam Annet van Tholen. Verbaasd legt ze het pakket op tafel, pakt een stoel en gaat zitten.

Geachte mevrouw van Tholen,

Bij deze zend ik u een manuscript met de passende titel “Het Script”. Zoals u ziet heb ik het werk geschreven onder uw naam.

Ik volg u al geruime tijd, ik lees uw columns, volg uw radioprogramma en ik weet meer van u dan u lief is. Ik ben een bewonderaar van u, maar tevens wens ik u veel onheil toe. U kunt dit beperken door mijn werk te lezen, te redigeren, te restylen en te publiceren onder uw naam. De lezer moet hierbij duidelijk uw schrijfstijl herkennen. Ik geef u drie maanden de tijd om hieraan te werken. In deze periode zal ik minimaal contact met u zoeken, maar ik ben dichterbij dan u denkt.

Mocht u voornemens zijn om niet op mijn opdracht in te willen gaan, dan kan ik u verzekeren dat één of meer van uw dierbaren een bijzonder onaangename dood zal sterven. Ik noem geen namen maar u zult zich eeuwig schuldig voelen.

Mocht u inhoudelijke wijzigingen aanbrengen of zich in dit script trachten te verontschuldigen, verdedigen of heftige passages trachten te ontkrachten, dan volgt eveneens mijn beschreven dankbetuiging.

Ik wens u veel ‘leesplezier’ en vanaf 21 december 2015 begeef ik mij naar de boekenwinkel om uw meesterwerk aan te schaffen.

Succes!

Met bevende handen legt Annet de brief op tafel en ze pakt een stoel. Ze voelt dat haar hartslag zich heeft verdubbeld en ze gaat zitten. Daantje zit vol overgave te kleuren, kijkt af en toe op maar merkt niets aan haar geschrokken oma.

Apathisch kijkt Annet in het rond alsof ze zich bespied voelt. Al jaren ontvangt ze bijna wekelijks verzoeken van

beginnende maar ook van gevorderde schrijvers om werk te redigeren. Meestal wordt het per mail aangeleverd en zelden in uitgeprinte vorm, maar kennelijk heeft deze schrijver hier een reden voor. Een dreigement in deze vorm was het laatste wat ze ooit verwacht had en ze zou ook niet weten waarom iemand zoiets bedenkt.

Ze kijkt naar haar bevende handen, sluit haar ogen en probeert te bedenken wie dit op zijn geweten zou kunnen hebben. De deurbel gaat en Annet schrikt. Ook Daantje heeft de bel gehoord en roept: 'Mamma, mamma.'

'Nee dat is mamma nog niet, mamma komt vanavond pas.'

Annet staat op, haar hart bonst nog steeds en ze loopt naar het raam. Ze kijkt in een naar beneden gericht spiegeltje en ziet de buurman voor haar deur staan. Hij kijkt naar boven en zwaait. Gelukkig... In een flits leek ze meegesleurd te worden in warrige waanbeelden waarin een horrorachtig persoon met bloeddorlopen ogen voor haar deur stond om haar angst aan te jagen. Harry heeft geen enkele overeenkomst met een dergelijke Frankenstein en enigszins opgelucht loopt ze naar de tafel.

'Blijf je even zitten Daantje? Oma gaat de deur open doen voor de buurman.'

Ze loopt de trap af en opent de deur. Met natte broekspijpen en met een spons in zijn hand staat Harry twee traptreden lager op de stoep. Zijn warrige haar en stoppelbaard doen haar denken aan een televisiepersonage uit een survivalprogramma, waarin de hoofdrolspeler wekelijks op stoere wijze zichzelf nog net in leven weet te houden door het vangen, roosteren en nuttigen van allerlei vieze dieren. In de uit minstens twintig afleveringen bestaande serie maakt de stoere bink met het grootste gemak een kampvuur van nat hout door simpelweg met twee vuurstenen vonken te slaan in een, blijkbaar voorhanden, dot droog poetskatoen. Ongewild maar

vol stomme verbazing kijkt ze vaak dit soort onzinnige en onwerkelijke programma's helemaal uit.

'Annet, ik vergat het je zojuist te vragen maar mijn vrouw en ik zijn vandaag 35 jaar getrouwd en we vieren dit vanavond. Als je zin hebt in een wijntje vanavond dan ben je welkom.'

Uit de spons drupt water op Harry's kaki broek en de kleine druppels vloeien uit in grote donkere vlekken.

'We houden het simpel hoor, gewoon wat vrienden, kennissen en mijn broer en schoonzuster komen ook. Je hebt ze wel vaker ontmoet.'

De woorden van Harry dringen langzaam tot Annet door. Soms zijn er van die momenten dat een gesprek ongewenst is. Dit is zo'n moment. Zich geen raad wetend met zijn vraag blijft het even stil.

'Oh, ja ik eh... Je overvalt me een beetje Harry.'

Ze kijkt langs Harry heen de lege straat in. De brief die ze zojuist las is hard aangekomen en met lood in haar schoenen probeert ze een beter antwoord te geven.

'Gefeliciteerd Harry, dat vergat ik te zeggen. Tjonge, 35 jaar alweer..., dat is een hele prestatie.'

'Dank je Annet maar het valt wel mee. Als je een goed huwelijk hebt dan heb je het niet zo in de gaten. De jaren vliegen voorbij en voordat je er erg in hebt ben je een oud stel.'

Er rijdt een auto de straat in en geeft een korte claxonnade. Harry kijkt om en steekt groetend zijn hand op naar de voorbijrijdende bekende.

'Ik moet zeggen dat ik momenteel meer moeite heb met een zinvolle dagindeling dan toen ik nog werkte. En leuke dingen doen om mijn vrouw tevreden te houden daar ben ik niet zo goed in. Ik heb snel het gevoel dat ik dan meer mijn best moet doen om het haar naar het zin te maken dan dat eigenlijk gewenst is. Soms weet ik niet of ze nog wel gelukkig is met me...'

Harry kijkt wat vertwijfeld naar zijn buurvrouw, alsof hij advies van haar verwacht.

‘Harry, ik weet niet of ik kom vanavond. Ik heb mijn kleindochter te logeren en Carolien komt vanavond ook. Het gaat nog steeds niet goed met haar dus ik denk dat het beter is als ik...’

Harry laat haar niet uitpraten en onderbreekt haar.

‘Kijk maar wat je doet, ik ben ook veel te laat met de uitnodiging. Ik ben niet zo’n goede organisator en ... nou ja, kijk maar. Anders kom je gewoon een andere keer als het je beter uitkomt.’

‘Dank je Harry.’

‘Geeft niet, gewoon mijn schuld. Gaat het trouwens wel goed met je? Je ziet zo bleek...’

‘Gaat wel, ik heb me wel eens beter gevoeld, ja. We praten eerdaags wel een keer bij maar liever niet hier voor de deur.’

Annet maakt aanstalten om de deur te sluiten.

‘Doe je de groeten aan je vrouw? Feliciteer haar maar alvast. Ik kom echt snel een keer bij jullie op de koffie goed?’

Zonder op een antwoord te wachten sluit ze zachtjes de deur en loopt diep zuchtend de trap op. Zou Harry iets gemerkt hebben? Eenmaal boven loopt ze naar de keukentafel en pakt opnieuw de brief.

...Ik ben een bewonderaar van u maar tevens wens ik u veel onheil toe. U kunt dit beperken door mijn werk te lezen, te redigeren en te publiceren onder uw naam...

Vol ongeloof schudt Annet haar hoofd. Welke idioot wenst haar dit onheil toe? En waarom? Wie heeft ze zo ernstig gekwetst dat het hem of haar ertoe heeft aangezet om tot dit soort acties over te gaan? Ze heeft geen enkel idee. Natuurlijk heeft ze zich wel eens kritisch uitgelaten in een van haar

columns, maar de toonzetting in deze artikeltjes was eerder met een vleugje doorzichtige ironie dan dat ze mensen hiermee wilde bezeren. En in haar radioprogramma, waarin ze wekelijks live gesprekken voert met op actuele onderwerpen reagerende bellers, onderbrak ze ook wel eens een vervelende beller... Maar niet van dien aard dat het een dreigement van deze ernst zou kunnen rechtvaardigen.

Mocht u de gedachte hebben om niet op mijn opdracht in te willen gaan, dan kan ik u verzekeren dat één of meer van uw dierbaren een bijzonder onaangename dood zal sterven. Ik noem geen namen maar u zult zich eeuwig schuldig voelen...

Annet loopt naar haar tas en drukt met bevende vingers haar mobieltje aan. Ze bladert door haar contacten en vraagt zich af met wie ze het beste haar emotie zou kunnen delen. Met haar dochter of met Berend? Of direct aangifte doen? Ze weet het niet en legt haar mobiel terug op tafel. Ze gaat zitten, pakt Het Script van tafel en bladert erdoorheen. De schrijver heeft de pagina's eenzijdig afgedrukt op A4 formaat. Kleine letters en boordevolle pagina's. Weinig alinea's en slechts enkele hoofdstukken, door middel van een cijfer weergegeven. Hier en daar een met pen aangebrachte correctie en op enkele pagina's omcirkelde teksten met een pijlverwijzingen naar een andere alinea.

Ik geef u drie maanden de tijd om hieraan te werken. In deze periode zal ik minimaal contact met u zoeken maar ik ben dichterbij dan u denkt.

'Veel te kort, stomme idioot', mompelt ze in zichzelf. Uit ervaring weet ze hoeveel tijd het kost om een boek goed te herlezen, te redigeren en uit te geven. Nu bovendien van haar

geëist wordt dat zij Het Script in haar eigen stijl herschrijft moet nog meer tijd ingepland worden. Dat zal zeker nodig zijn om de sporen van de werkelijke auteur te wissen –en om al te vernietigende recensies te voorkomen.

‘Oma kijk.’

Daantje komt huppelend met een tekening naar Annet. Trots laat ze de kleurige krabbels zien. Lange strepen dwars door de lijntjes en geen spoor van respect voor kleurvakken en contouren. Ze legt de tekening bij Annet op schoot en holt terug naar haar tekenhoekje om een tweede tekening te halen.

‘Nog één, oma’.

‘Mooi Daantje. Is deze voor oma of voor mamma?’

Daantje kijkt Annet aan en zegt vastbesloten ‘Voor oma’.

Haar kinderlijke eenvoud maakt de keuze nu nog makkelijk. Als haar moeder in de kamer had gezeten dan was zij waarschijnlijk de gelukkige geweest.

Annet loopt met de tekening naar een kurken prikbord en prikt de tekening met twee punaises vast naast een aantal eerdere kunstwerkjes.

‘Zal oma er nog iets op schrijven? Zal oma er ‘Voor mamma’ op schrijven?’

‘Voor oma’, zegt Daantje en ze bekrachtigt haar wens door met haar voetje op de grond te stampen. ‘Voor oma...’

Annet neemt een stift en schrijft met dikke letters onder de tekening: ‘Voor mamma.’

‘Nou vooruit dan maar, ‘Voor oma...’ Daar is oma erg blij mee Daantje.

Daantje kijkt tevreden naar de kleurplaat.

‘Voor oma’ ...

Annet glimlacht, aait haar kleindochter over haar hoofd en belt haar dochter.

Vrijdag 9 oktober 2015. Annet kijkt vanuit haar woning naar buiten. Buurman Harry staat naast zijn auto te praten met een bewoner van verderop uit de straat. Annet kent hem enkel van gezicht. Soms groeten ze elkaar maar daar blijft het bij. Harry staat met een spons in zijn hand en wijst naar een plekje op zijn auto. Blijkbaar hebben ze het over zijn auto want ook de andere man bekijkt het plekje en wrijft erover.

Op tafel ligt het manuscript met tussen de pagina's veel geel gekleurde memopapiertjes. De telefoon gaat en Annet loopt naar het toestel. In de display ziet ze dat het haar dochter is die belt.

'Hallo Carolien.'

'Hoi mams, ben je alleen?'

'Ja ik ben alleen.'

'Wat doe je?'

'Ik sta voor het raam naar Harry te kijken. Hij wast voor de zoveelste keer zijn auto.'

'Heb je het gelezen mam?'

'Ja, vanmorgen heb ik het laatste hoofdstuk gelezen. Ik weet niet goed wat ik ermee aan moet.'

'Ma, ik heb je al zo vaak gezegd dat je ermee naar de politie moet gaan. Je laat je toch niet zomaar bedreigen door een onbekende gek?'

'Kind..., je weet nog niet half hoe ik me voel en je hebt geen idee hoe vaak ik met dat plan heb rondgelopen. Ik vraag me alleen of het een onbekende is. De details die beschreven worden kunnen alleen insiders weten. Ik twijfel er nauwelijks aan: ik moet de dader in mijn directe omgeving zoeken.'

'Wanneer vertel je mij waarover het gaat?'

Annet twijfelt. Inhoudelijk heeft ze er met nog niemand over gesproken.

‘Heb je vanavond tijd?’

‘Ja mam, ik heb alleen geen oppas dus je zult naar mij moeten komen.’

‘Dat is geen probleem. Bereid je maar vast voor op een vreemd verhaal. Ik heb er bewust met nog niemand over gesproken, ook niet met Berend.’

‘Is het zo erg mam?’

Het is even stil aan de andere kant van de lijn.

‘Ik zal je vanavond alles vertellen. Ik neem het mee en zal je mooie passages laten lezen maar ook de minder mooie. Maar liever niet nu door de telefoon.’

‘Ik begrijp het mam. Heb je er al met Berend over gesproken?’

‘Nee, nog niet. Dat zei ik, alleen met jou.’

‘Waarom niet?’

‘Carolien, dat vertel ik je vanavond goed? Het is zo’n bizar verhaal dat ik niemand meer vertrouw.’

‘Ook Berend niet?’

‘Je blijft doorvragen hè? Ik weet het niet, eigenlijk vertrouw ik hem volkomen maar er zijn momenten dat ik twijfel. Maar misschien heb ik het wel helemaal mis.’

‘Maar mij vertrouw je wel?’

Ook nu laat Annet een stilte vallen. Het Script heeft zo’n diepe en verwarrende indruk op haar gemaakt, dat ze zelfs een moment haar dochter van betrokkenheid heeft verdacht. De verdenking was van korte duur.

‘Ik denk dat jij andere dingen aan je hoofd hebt dan mij het leven zuur te maken.’

‘Hoe laat kom je?’

‘Na het eten rond een uur of zeven. Hou je Daantje nog even wakker voor me? Dan breng ik haar naar bed.’

‘Je mag ook met ons mee eten mam.’

‘Nou, dat is misschien wel net zo gezellig. Dan kom ik wat eerder. Ik weet nog niet precies hoe laat maar ik denk rond een uur of vijf. Goed?’

‘Is goed mam.’

‘Zal ik wat meenemen of zal ik wat maken?’

‘Laat dat maar aan mij over mam. Ik maak gewoon iets makkelijk.’

Annet is op tijd bij haar dochter. Ze woont op 5 minuten fietsafstand bij haar vandaan. Carolien was deze ochtend in therapie en heeft de middag vrij kunnen maken voor zichzelf en haar dochttertje. Carolien is gek op haar moeder. De band tussen beiden is na de vreselijke aanranding nog hechter geworden. Direct na binnenkomst van Annet probeert Carolien Het Script ter sprake te brengen maar Annet stelt voor het onderwerp tot na het eten te bewaren.

‘Laten we nog even wachten tot Daantje in bed ligt, dat lijkt me beter.’

Carolien heeft Italiaans gekookt. Een eenvoudig pastage-recht met een heerlijke rode Chianti. Ze praten over het herstel van Carolien, haar traumatherapie en over Daantje. Rond een uur of zeven brengen ze samen Daantje naar bed, doen samen de afwas en drinken koffie.

‘Ik ben er klaar voor ma. Ga je me vertellen waar het over gaat?’

‘Daar ben ik toch voor gekomen Carolien?’

‘Ik ben ontzettend nieuwsgierig maar ook wel een beetje angstig.’

Annet neemt plaats op de bank en Carolien kiest een iets hogere keukenstoel.

‘Enerzijds heb ik lang getwijfeld of ik je het wel wilde vertellen. Weet je, je bent nog in therapie en misschien ben je nog niet in staat om dit te verwerken. Anderzijds denk ik dat als ik zonder overleg een boek zou lanceren wat over ons gaat, jij hier niets van zou begrijpen.’

‘Over ons? Hoe bedoel je over ons? Gaat het boek over óns?’

‘Ja Het Script gaat letterlijk over ons. Over ons leven zoals het was en zoals het is. Maar het gaat zelfs nog verder. Het werpt een bizarre blik in onze toekomst...’

‘Onze toekomst? Kom ma, doe niet zo geheimzinnig. Vertel nu gewoon waarover het gaat.’

Annet neemt een slok koffie.

‘In Het Script komen een aantal personages voor. Moeder Annet, haar dochter Carolien, kleindochter Daantje en Berend, de vriend van Annet. Wij dus, benoemd bij onze eigen namen. Het Script vertelt werkelijkheidsgetrouw wie Annet is, wat voor werk ze doet en hoe ze in het leven staat. Het vertelt over jou, wat er met jou is gebeurd, dat je een traumatherapie volgt en dat je nog zeer fragiel bent.

In Het Script wordt beschreven dat Annet op een zekere dag een poststuk ontvangt met daarin een manuscript. In de brief wordt Annet verzocht het stuk te lezen, te herschrijven zonder inhoudelijke wijzigingen en uit te geven. Doet ze dat niet, dan zal een van haar dierbaren iets ernstigs overkomen. Samengevat wordt dus exact hetzelfde beschreven als wat mij nu is overkomen.’

Carolien zit met open mond te luisteren.

‘Die vent is gestoord, mam...’

‘Ik weet het, Carolien, maar het is zo. In Het Script wordt mijn Berend ontmaskerd als een meedogenloze psychopaat, een man met meerdere gezichten. Hij blijkt tevens de aanrander te zijn van jou.’

Carolien kijkt verbaasd.

‘Van mij? Berend de aanrander van mij?’

‘Laat me even uitpraten Carolien. In het verhaal komen wij erachter dat Berend degene is die jou heeft aangerand. Er wordt uiterst gedetailleerd en misselijkmakend beschreven op welke wijze hij jou verkracht. Zo realistisch zelfs, dat een doorwinterde sadist hier nog braakneigingen van zou krijgen. Echt, geloof me, ik heb staan kokhalzen. Juist omdat mijn dochter dit is overkomen en mijn vriend Berend als dader wordt benoemd, zal menig lezer ernstig twijfelen aan zijn goede bedoelingen.

Aan het eind van Het Script wordt Berend vermoord. Er wordt niet verteld wie hem vermoordt. Dat laat de schrijver aan de lezer over. Maar de suggestie dat Berend door een van ons beiden wordt vermoord wordt wel degelijk gewekt.'

Carolien is verbijsterd. Nog niet lang geleden werd ze in haar woning overmeesterd, geblinddoekt en op beestachtige wijze verkracht en mishandeld door een gemaskerde gek. Geen woord werd erbij gesproken, stemherkenning was uitgesloten en men heeft geen enkel DNA-spoor kunnen vinden.

Annet vervolgt haar verhaal.

'In Het Script kies ik ervoor om geen aangifte te doen omdat mijn familie mij meer waard is dan negatieve recensies in de pers. Ik lees dus zijn manuscript, corrigeer spel- en stijlfouten maar wijzig inhoudelijk niets aan het verhaal. Dat was ook de voorwaarde. Het Script beschrijft ook dat ik tijdens het herschrijven van Het Script een aantal onaangename contacten heb met de 'opdrachtgever'.

Maar uiteindelijk wordt het boek uitgegeven en wordt het een groot succes. Een boek met een open einde want de moordenaar wordt niet benoemd en niet ontmaskerd.'

'Maar alles wijst in onze richting?'

'Inderdaad, in het verhaal wordt de suggestie gewekt dat wij hem het liefste om zeep zouden willen brengen.'

Er volgt een korte stilte waarna Carolien haar twijfel uitspreekt.

'Wat denk jij ma? Zou het werkelijk Berend geweest kunnen zijn?'

'Ik weet het niet Carolien. Ik kan me daar eerlijk gezegd weinig bij voorstellen.'

'Ik wil het lezen als je het goed vindt.'

'Ja graag zelfs. Ik wil heel graag jouw mening en ik wil ook dat je er voor 100 procent achter staat wanneer ik werkelijk besluit om het uit te geven.'

‘Wat zou die idioot ermee willen bereiken?’

‘Geen idee schat, hij zal waarschijnlijk een goede reden hebben om mij of ons het leven zuur te willen maken, alleen zou ik niet weten welke... Ik kan me eigenlijk slecht voorstellen dat Berend de schrijver van dit manuscript is. Ik zie hem daar niet voor aan.’

‘Maar waarom heb je er dan nog niet met hem over gesproken? Twijfel je nog?’

Annet neemt een laatste slok koffie, kijkt in haar lege kopje en kijkt Carolien vragend aan.

‘Wil je nog een kopje, ma?’

‘Graag.’

Carolien staat op en loopt met de lege kopjes naar haar keukentje. Vanuit de kamer klinkt de iets luidere stem van Annet.

‘Ik heb nadat ik Het Script gelezen had aan iedereen getwijfeld. Ook aan jou. Dat klinkt misschien niet aardig maar ik was behoorlijk in de war. Toen mijn realiteitsbesef stukje bij beetje weer terugkwam, wist ik dat jij zo’n werk niet zou kunnen schrijven, laat ik daar eerlijk over zijn. Je was als kind geen lezer en op school kwam je maar matig mee. Dat zijn dingen waar ik als eerste aan denk ook al ligt dit wat gevoelig. Ongeacht of je dit had willen doen denk ik dat je dit niet had kunnen doen. Niet om je te kleineren maar gewoon omdat dit script best wel....’

Annet stopt met haar uitleg en het is even stil. Vanuit de keuken klinkt de stem van Carolien.

‘Je vindt me niet slim genoeg om zoiets te kunnen schrijven?’

‘Begrijp me niet verkeerd Carolien. Ik vroeg me af of je dit manuscript überhaupt had kunnen schrijven. Taaltechnisch en creatief gezien bedoel ik. Omdat die optie afvalt geeft me

dat meer zekerheid. Ik had je al snel van mijn lijstje met verdachte personen afgestreept en wees daar blij om.'

'Oké mam, daarin heb je gelijk en ik begrijp je. Maar Berend dan?'

'Bij Berend is het anders. Ten eerste wordt hij in Het Script ontmaskerd als een psychopaat. Niet dat ik vind dat hij dat is maar hij zou dat kunnen zijn. Dat is iets waar ik in mijn afwegingen toch rekening mee moet houden. Verder kan hij goed communiceren, hij heeft uiteenlopende interesses en stuurt mij soms schitterende mails. Poëtisch bijna... Ik denk dat hij qua taalvaardigheid wel in staat zou zijn om Het Script te schrijven.'

Carolien komt de kamer binnengelopen met verse koffie en gaat zitten. Ze kijkt haar moeder diep in haar ogen.

'Zou Berend het werkelijk geschreven hebben, denk je?'

Opnieuw is het een moment stil. Annet ziet er moe uit en heeft wallen onder haar ogen. Ze heeft weinig geslapen de laatste dagen. Ze neemt een slok koffie en sluit kort haar ogen.

'Ik denk het niet, ik hoop het niet en ik wil het niet. Ik denk het niet omdat Berend en ik al tijden lang een hele goede band hebben met elkaar. We lachen veel en we hebben samen ook al eens een traantje gelaten.

Ik hoop het niet omdat, als hij werkelijk de schrijver zou zijn, ik alle vertrouwen in de mensheid kwijt zou raken. En dat wil ik niet omdat ik mezelf dan in staat zou achten om hem daarvoor te vermoorden. Vraag me niet hoe, maar alleen de gedachte al maakt me zo kwaad dat ik een mooi moment zou afwachten om hem daadwerkelijk om zeep te helpen.'

Carolien kijkt haar moeder aan en haar lippen trillen. Ze pakt haar kopje en blaast over de hete koffie.

'Ik ook mam... ik denk hetzelfde.'

Een traan rolt over Annet haar wang en ze veegt hem weg met haar hand.

‘Sorry, Carolien, dat ik je hier zo heftig in betrek maar...’

‘Je hoeft je niet te verontschuldigen, mam, maar het idee alleen al dat Berend dit op zijn geweten zou kunnen hebben maakt me angstig en boos tegelijk. Laat je Berend Het Script lezen?’

‘Ja, dat denk ik wel. Vanaf de dag dat ik Het Script ontving heb ik geen afwijkend gedrag bij hem kunnen waarnemen. Daar heb ik heel goed op gelet. Want stel dat Berend wel de bedenker of dader is dan had ik dat op de een of andere manier aan hem moeten merken. Maar ik heb aan zijn gedrag helemaal niets vreemd gevonden. Naar mijn gevoel was hij, nou ja, volledig naturel zichzelf. Ik ben daarom erg benieuwd naar zijn reactie.’

‘Hoe denk je dat hij zal reageren, mam?’

‘Geen idee, ik zou diverse varianten kunnen bedenken.’

‘Noem er eens een paar?’

Annet pakt de hand van haar dochter en kijkt haar door-dringend aan.

‘Carolien, laten we er vanuit gaan dat Berend het stuk níet heeft geschreven. Ik heb genoeg redenen om te denken dat dat zo is. Daarom denk ik dat Berend erg verbaasd zal reageren, misschien ook boos. Vervolgens adviseert hij mij, althans dat verwacht ik, om aangifte te doen.

Maar het kan ook zijn dat hij zich in mijn schoenen verplaatst en de angst die ik heb, met mij deelt.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Ik bedoel dat Berend mij mogelijk adviseert om Het Script wél te publiceren. Hij zou zichzelf daarmee benadelen omdat hij dan gevaar zou kunnen lopen. Een sterk betrokken of emotioneerde lezer zou hem iets kunnen aandoen.’

‘Zou je denken mam? Ik denk niet dat Berend voor deze optie kiest. Zeker niet omdat in Het Script onze eigen namen en ook die van Berend onveranderd worden gebruikt. Een wraakzuchtige lezer zou tussen de regels door zich aangetrokken of geroepen kunnen voelen om deze verschrikkelijke Berend te vermoorden. Daar moet je rekening mee houden en ik denk dat Berend zich dit ook realiseert.’

Annet opent haar handtas en vist er een pakje sigaretten uit.

‘Vind je het erg als ik op jouw balkon een sigaretje rook?’

Carolien kijkt verbaast.

‘Je was toch gestopt mam? Waarom ben je weer begonnen?’

‘Stress Carolien, allemaal stress. Ik heb het even nodig tot dat het voorbij is.’

Carolien staat op en loopt met haar moeder mee naar het kleine balkon aan de achterzijde van haar woning.

‘Geef mij er ook maar een. Misschien is dat beter dan alle medicatie die ik nu krijg.’

Samen staan ze op het balkon en blazen dikke wolken rook de duisternis in. Het balkon kijkt uit op de achterzijde van een blok woningen uit de dertiger jaren. Er springen lichtjes aan en gordijntjes worden dichtgeschoven. Bedtijd en Carolien wijst naar haar achterbuurmeisje die haar bed als trampoline bespringt vlak voor het slapen gaan.

‘Dat is Mathilde, ze zit in de groep bij Daantje.’

Het meisje springt onafgebroken op haar bedje totdat haar vader haar slaapkamer binnenkomt. Met een laatste sprong belandt ze in de armen van haar vader die een paar rondjes met haar draait. Met Mathilde op zijn arm loopt hij naar het raam en kijkt naar buiten. Carolien zwaait maar hij ziet de vrouwen niet. Hij schuift de gordijnen dicht en na enige tijd gaat het licht uit. Annet geeft geen antwoord en Carolien kijkt zijwaarts.

‘Gaaf het?’

‘Ik zou dat aan jou moeten vragen schat. Ik betrek je bij mijn probleem, waar je totaal niet op zit te wachten.’

‘Dat geeft toch niet mam, zoiets kun je toch niet alleen oplossen? Ik ben blij dat je het met mij bespreekt. Als ik in jouw schoenen had gestaan, dan had ik dat ook gedaan.’

‘Dank je Carolien. Weet je, ik ben de laatste dagen zo war-
rig... Het lijkt wel alsof er een paar schroeven zijn losgetrild in mijn bovenkamer. Het is zo donker daarboven...’

Ze kijkt zoekend om zich heen.

‘Heb je iets om mijn peukje in uit te drukken? Ik wil het niet naar beneden gooien.’

Carolien loopt de keuken in en brengt een schoteltje. Beiden drukken ze hun sigaret uit en gaan weer naar binnen. Ongevraagd schenkt Carolien de laatste Chianti uit in twee schone glazen.

‘Maar als Berend Het Script niet geschreven heeft, wie dan wel? Heb je vijanden of heb je enig idee wie zoiets nog meer zou kunnen doen?’

‘Nee..., ik heb daar natuurlijk ook over nagedacht maar ik heb niet het idee dat ik ooit iemand zo beledigd of gekwetst heb dat ik daarmee aanleiding heb gegeven om op zo’n vreemde wijze wraak te nemen. En mocht ik wel iemand beledigd hebben dan zijn er genoeg eenvoudigere wraakacties te verzinnen dan deze. Een baksteen door mijn ramen of voor mij part een paar lek gestoken banden of iets dergelijks. Maar een compleet manuscript schrijven, helemaal op maat en perfect naar het model van ons leven, dat doe je niet zomaar. Dan wil je behalve je agressie ook laten zien dat je beschikt over bepaalde kwaliteiten...’

‘Mam, wie het ook is: de schrijver moet echt flink gestoord zijn, paranoïde, schizofreen, sadistisch of weet ik veel. Waarom doe je geen aangifte? Ik heb het al diverse keren gevraagd.

Geef het uit handen en laat de politie er tijd en energie in steken. Daar zijn ze voor, dat is toch een veel veiliger idee?’

Annet neemt een slok wijn.

‘Mijn voorkeur gaat uit naar publiceren. Ik weet ook best wel dat als ik Het Script uitgeef mijn lezers erg verbaasd zullen zijn. Ze zullen niet begrijpen waarom ik mijn vriend als moordenaar afschilder. Velen zullen het ook geloven, vrees ik. De reacties zullen waarschijnlijk heftig zijn maar ik beloof je dat de waarheid vroeg of laat boven tafel komt.’

‘Ik hoop het mam, ik hoop het echt. Niets zou ik erger vinden dan wanneer de dader hiermee wekomt.’

De twee vrouwen praten nog wat en rond een uur of tien staat Annet op om naar huis te gaan.

‘Ik stuur je het gecorrigeerde Script per mail. Lees het maar rustig door maar als je het niet aankunt dan laat je het voor wat het is. Ik kan me voorstellen dat het je aan zal grijpen.’

‘Is goed mam, doe voorzichtig. Ik bel je morgen.’

Samen lopen ze naar de voordeur en nemen afscheid. Carolien blijft in de deuropening staan en zwaait even later naar haar wegrijdende moeder.

Zaterdag 17 oktober 2015. Enkele dagen nadat Annet haar dochter op de hoogte bracht zit ze vroeg in de ochtend voor het raam en kijkt naar buiten. Ze heeft zojuist Het Script voor de zoveelste keer doorgebladerd op zoek naar de laatste stijl- en spelfouten. Taalkundig gezien zijn de revisies voltooid maar wat resteert is een veelkoppige draak, een onheilspellend mengsel van feit en fictie.

Gisteravond was ze bij Berend met het voornemen om hem op de hoogte te brengen. Berend was echter nogal spraakzaam en bleef onafgebroken aan het woord. De onderwerpen passeerden in sneltreinvaart de revue -zijn werk, zijn hobby's, het stapavondje met zijn dienstmakers en zijn vakantieplannen. Ze kwam er niet tussen en op de schaarse momenten dat het wel kon wist ze niet of dit het geschikte moment was. Haar vertrouwde nuchterheid en kordaatheid legden het af tegen ongewone twijfel en ongeloof en uiteindelijk besloot ze opnieuw te wachten. Halverwege de avond maakte ze aanstalten om te vertrekken. Berend leek teleurgesteld. Staand in de deuropening hield hij haar tegen.

'Wat is er met je Annet? Je ben zo stil vanavond. Zit je iets dwars?'

'Ja Berend, er zit me iets dwars.'

'Wat dan?'

'Ik vertel het je morgen, goed? Je was zo vol van jezelf, vanavond. Ik kreeg niet de kans om je iets te vertellen.'

Verbijsterd had Berend haar aangekeken. Deze blik gaf hem gelukkig iets onschuldigs. Het leek alsof hij geen idee had wat haar dwars zou kunnen zitten -en hopelijk was dit ook zo.

'Geeft niet, ik heb nu niet zoveel zin om het je te vertellen. Ik heb daar iets meer tijd voor nodig dus liever morgen.'

'Gaat het over mij? Of over ons?'